

Список використаної літератури:

1. Канзафарова І.С. Теоретичні основи цивільно-правової відповідальності в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. спец.: 12.00.03. Київ, 2007. 36 с.
2. Про санкції Закон України від 14.08.2014 № 1644-VII URL: zakon2.rada.gov.ua › laws › show
3. Цивільний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Ключові слова: зобов'язання, примус, санкції, цивільно-правова відповідальність.

Ключевые слова: обязательства, принуждение, санкции, гражданско-правовая ответственность.

Key words: obligations, coercion, sanctions, civil liability.

ДАВИДОВА ІРИНА ВІТАЛІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри цивільного права,
доктор юридичних наук, професор*

ДО ПИТАННЯ ПРО БЕЗПЕЧНІСТЬ УКЛАДЕННЯ ПРАВОЧИНІВ В УМОВАХ COVID-19

Карантинні заходи, які встановлено на території багатьох країн світу, що мають на меті запобігання поширенню COVID-19, підштовхують нас до максимального переведення дій у цифрове середовище. Така ситуація хоч і є обґрунтованою, однак є дуже стрімкою, а отже не всі були готові до такого як з практичної, технічної точок зору, так і з позиції ґрунтового законодавчого забезпечення. Особливої популярності набула можливість укласти правочини «на відстані», що дало можливість бізнесу продовжувати свою діяльність, зберегти бодай частину клієнтів, а споживачу – отримувати необхідні товари та послуги зберігаючи умови карантину. Отже, використання можливостей інформаційних технологій при вчиненні правочинів, зокрема, при купівлі товарів, де інтернет-магазини і служби доставки нині мають великий попит (особливо в періоди «червоних» зон).

Укладення трансформованих договорів (з традиційних до електронних, смарт-контрактів тощо) відбувається без особистого контакту сторін, паперових копій, власноручних підписів тощо, що спричиняє ще більшу важливість питань інформаційної безпеки такого укладення, способів забезпечення такої безпеки, існування дієвого механізму захисту прав та інтересів учасників правовідносин за умови їх порушення тощо.

Однією з обов'язкових умов вчинення таких правочинів та способів забезпечення безпеки є електронна ідентифікація особи. Україна наразі має нормативно-правове регулювання даного питання у вигляді Закону «Про електронні довірчі послуги». Разом з тим, на практиці виникає багато питань щодо використання захищеного електронного підпису,

проблеми в роботі органів нотаріату та суду в умовах карантину та необхідності переходу в електронну площину (тут мають місце як проблеми технічного характеру, так і обмеження діючого законодавства щодо вчинення ряду дій лише «за фізичної присутності особи» тощо.

Безумовно перспективним напрямом при укладенні «електронних» правочинів є активне впровадження використання інформаційних технологій типу блокчейн.

Аналіз зарубіжного досвіду свідчить про перспективність технології блокчейн, досить позитивні результати застосування її на практиці, хоча поки рано говорити про масовий перехід будь-якої сфери на певну децентралізовану систему. Зокрема, Японія, Сінгапур, Гонконг, Великобританія, Китай розглядають блокчейн як перспективний інструмент для платежів і розрахунково-клірингових операцій. Деякі країни (наприклад, Швеція, Естонія, Данія) розглядають запровадження блокчейну в першу чергу в банківську сферу. Активно розробляються та впроваджуються блокчейн-технології і в Швейцарії, США (де суди в окремих штатах визнають правочини, укладені через блокчейн, адже вони мають правове закріплення).

За останні пів року багатьох країн замислилися над більш активною розробкою та практичним впровадженням блокчейн технологій, що б дало можливості в умовах пандемії вирішити питання щодо ведення бізнесу не залежно від його «розміру», відслідковувати ситуацію щодо надходження та розподілення благодійних внесків (зокрема, витрати їх за призначенням, таким як закупівля ліків, засобів індивідуального захисту, обладнання для лікарень тощо), розповсюдження самої хвороби (статистика захворілих, одужавших, померлих) та швидкий обмін досвідом щодо результативності впровадження того чи іншого лікування (між лікарями різних країн).

Проведений аналіз ситуації в світі та Україні стосовно питань безпеки укладення правочинів в умовах COVID-19 дає можливість зробити наступні висновки.

Розвиток інформаційного суспільства та інформаційних технологій, який зробив популярним укладення договорів он-лайн, має такі переваги, як швидкість, оперативний обмін інформацією, зручність зберігання, оброблення, відправлення документів тощо. В умовах пандемії він набув особливої актуальності, адже вчинення договорів за допомогою інформаційних технологій є не просто актуальним, а життєво необхідним для суспільства, особливо для осіб, що перебувають на самоізоляції, належать до групи ризику, не мають можливості самостійно здійснити покупки тощо.

Запровадження карантину стимулювало трансформацію звичних для нас (традиційних) договори за допомогою запровадження інформаційних технологій в електронні договори, смарт-контракти тощо, які можуть укладатися сторонами без особистого контакту, паперових копій договорів, особистих (власноручних) підписів тощо.

На практиці виникають важливі питання щодо захисту прав приватних осіб, забезпечення такого захисту. Вирішити їх, як на нашу думку, можливо за допомогою використання технологій

блокчейн та смарт-контрактів, які не безпідставно називають «правочинами майбутнього».

Існуюча практика застосування таких технологій у світі свідчить про позитивні очікування від укладення договорів у вигляді смарт-контрактів, до яких зокрема, віднесено об'єднання всіх учасників договору в загальну мережу; доступність актуальної інформації про договір відразу всім її учасникам; виписування всіх документів в оригінальному вигляді всередині системи; неможливість підробки документів; відсутність потреби пересилки паперових версій документів на великі відстані; автоматична перевірка системою документів (або взагалі контроль за фактом відвантаження) і здійснення платежів.

Особливо важливим є застосування даних технологій в умовах дотримання карантину, що зменшить обсяги паперової роботи, час її виконання, скоротить витрати і підвищить ефективність, а найголовніше – дасть можливість дотримуватися всіх зазначених обмежувальних заходів.

Ключові слова: правочин, пандемія, інформаційна безпека, блокчейн, інформаційне суспільство.

Ключевые слова: сделка, пандемия, информационная безопасность, блокчейн, информационное общество.

Key words: transaction, pandemic, information security, blockchain, information society.

CHANY SHEVA ALINA RASHYDIVNA

*National University "Odesa Law Academy",
professor of the Department of Civil Law,
Doctor of Legal Sciences, Associate Professor*

SOME ASPECTS OF APPLICATION OF THIRD-PARTY FUNDING CONTRACTS IN UKRAINE

The study of third-party funding contracts in Ukraine is both of theoretical and practical importance due to the growth of interest in functioning of third-party arbitration funding in our country. The concept of the underlying contract between the funder and the funded party to an arbitration has not yet been an object of independent study in Ukraine. Subsequently, third-party arbitration funding relationships should be distinguished from adjacent legal categories and contracts (before- and after-the-event insurance policies, loans, crowdfunding arbitration finance etc) and the grounds for their arising should be considered.

The question on the application of third-party arbitration funding in Ukraine raises a set of issues, some of which even go beyond the field of law. The authors of various publications resort to the conclusions that "time will tell" whether third-party funding could be applied in our country and that "market will take care of itself", so there is no need to worry about legal